

คอลัมน์ : ช้างสนามแข่งขัน (ทางการค้า)

ลด Credit Term เพิ่มทางรอด SMEs

ขอบคุณภาพจาก : หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ

สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า
OFFICE OF TRADE COMPETITION COMMISSION

ฉบับที่ 1
มิถุนายน 2564

ลด Credit Term เพิ่มทางรอด SMEs

ขอบคุณภาพจาก : หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ

บทความโดย

- นางสาวปิยาพัชร กับอินทร์ หัวหน้ากลุ่มแสงสว่างใจกิจจริง 2 เลขาธิการคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรฐานระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้า (Credit term) สำหรับผู้ประกอบการ SMEs
- นางสาววันวิสาห์ นาคปุตต์ นักองค์กรสัมพันธ์
- นางสาวปริญญ์ เชื้อสิงห์โต นักองค์กรสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

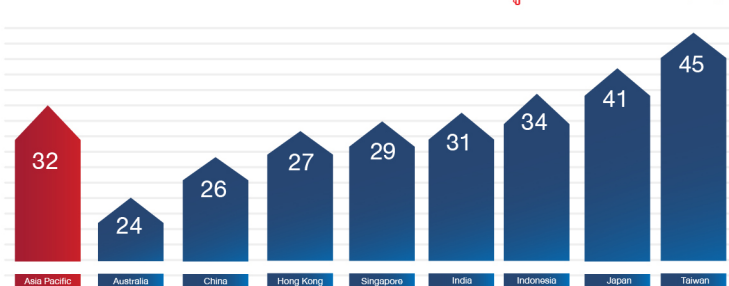
ปัญหาจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด 19

ส่งผลกระทบต่ออย่างหนักต่อการดำเนินธุรกิจแทบทุกขนาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่มีเงินทุนหมุนเวียนไม่มากนัก ทำให้ประสบปัญหาด้านการจัดสรรและบริหารวงจรเงินสด (Cash conversion cycle: CCC) จนธุรกิจขาดสภาพคล่อง

ส่งผลให้หลายรายต้องเลิกกิจการไป ปัจจัยหลักที่สำคัญของปัญหาการบริหารกระแสเงินสด ได้แก่ “ระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้า (Credit term)” ที่หมายถึงการกำหนดระยะเวลา เงื่อนไข ในการชำระค่าสินค้าหรือบริการระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย โดยที่การตกลงกันในเรื่องสินเชื่อการค้าของแต่ละธุรกิจนั้นจะมีความซับซ้อนและมีความเฉพาะตัวแตกต่างกันไปตามประเภทลักษณะการทำธุรกิจ

ธุรกิจโดยทั่วไปมักมีการซื้อขายสินค้าและบริการในรูปแบบการให้สินเชื่อการค้า ทำให้ระยะเวลาในการให้สินเชื่อการค้า (Credit term) เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องในการทำธุรกิจ และเป็นปัจจัยที่สร้างความเหลื่อมล้ำของอำนาจต่อรองระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs กับผู้ประกอบการขนาดใหญ่ เนื่องจากระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้า (Credit term) ส่งผลโดยตรงต่อวงจรกระแสเงินสดของทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย ดังนั้นในการซื้อขายสินค้า โดยเฉพาะกับผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ผู้ประกอบการขนาดใหญ่ซึ่งมีอำนาจต่อรองที่มากกว่าย่อมใช้โอกาสในการกำหนดเงื่อนไขเวลาการให้สินเชื่อการค้า (Credit term) ให้ยาวนานมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้เพื่อรักษาวงจรกระแสเงินสดในฝั่งของตน แต่พฤติกรรมเช่นนี้ย่อมส่งผลให้ผู้ประกอบการธุรกิจอีกฝั่งซึ่งเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs สูญเสียสภาพคล่องทางการเงินเนื่องจากได้รับการชำระเงินที่ล่าช้า และด้วยความเป็นผู้ประกอบการรายเล็กจึงต้องถูกบีบบังคับให้อยู่ในสถานะ “ได้รับเงินช้า ดีกว่าไม่ได้เลย”

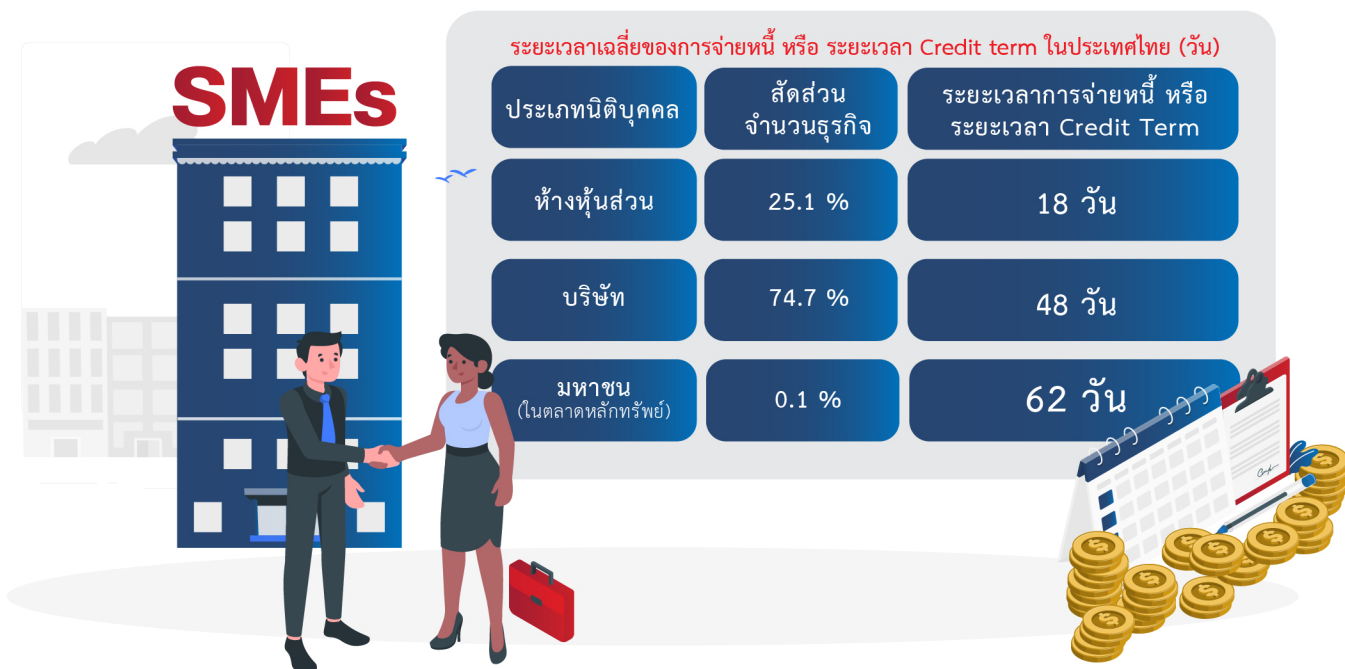
ระยะเวลาเฉลี่ยของการจ่ายหนี้หรือระยะเวลา Credit term ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (วัน)

ที่มา : Atradius Payment Practices Barometer - May 2019

จากผลการสำรวจเรื่องระยะเวลาในการให้สินเชื่อการค้า (Credit term) ของสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ ธนาคารแห่งประเทศไทยร่วมกับมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย พบว่า ผู้ประกอบธุรกิจ SMEs ในประเทศไทยประสบปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงิน เนื่องจากมีการระดมทุนแฝงจากผลของระยะเวลาชำระค่าสินค้าและบริการของคู่ค้าที่นาน ส่งผลกระทบให้ต้องเผชิญกับปัญหาการผิดนัดชำระหนี้ โดยในปี 2563 ระยะเวลาในการให้สินเชื่อการค้า (Credit term) อยู่ที่ 60 - 120 วัน ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ซึ่งอยู่ที่จำนวนเพียง 32 วัน

ที่มา : งานวิจัย “Understanding Corporate Thailand I: Finance” ประมวลจากข้อมูลงบการเงินบริษัทจดทะเบียน ปี 2016 โดยสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์

“ระยะเวลาในการให้สินเชื่อการค้า (Credit term)” เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินธุรกิจ แต่ระยะเวลาในการให้สินเชื่อการค้ากลับสร้างให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างผู้ประกอบการขนาดใหญ่กับผู้ประกอบธุรกิจ SMEs โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด 19 ซึ่งปัญหาดังกล่าวถือเป็นเรื่องเร่งด่วนที่สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า (สขค.) ให้ความสำคัญ จึงได้ดำเนินการพิจารณา กำหนดมาตรฐานระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้า (Credit term) สำหรับผู้ประกอบการ SMEs โดยได้จัดประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ ธนาคารแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สมาคมผู้ค้าปลีกไทย สมาพันธ์เอสเอ็มอีไทย สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งศึกษาแนวทางการกำกับดูแลของหน่วยงานในต่างประเทศ เพื่อหาแนวทางในการพิจารณากำหนดมาตรฐานระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้า (Credit term) สำหรับผู้ประกอบการ SMEs ให้เกิดความเหมาะสมและเป็นธรรมมากที่สุด

โดยหลังจากการศึกษาวเคราะห์ข้อมูลรอบด้านอย่างครบถ้วนแล้ว คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า (กขค.) จึงได้ออกประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่เป็นธรรมเกี่ยวกับระยะเวลาการให้ Credit Term กรณี SMEs เป็นผู้ขายสินค้า/บริการ ซึ่งประกาศนี้ได้ครอบคลุมประเด็นที่สำคัญทั้งในด้านเนื้อหาและกระบวนการ ตั้งแต่ नियามของผู้ประกอบธุรกิจ SMEs นิยามสินเชื่อการค้า พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้าสำหรับภาคการค้า การผลิต และภาคบริการ ไว้ไม่เกิน 45 วัน และสำหรับภาคการเกษตรหรือผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรแปรรูปขั้นต้นที่มีกระบวนการผลิตไม่ซับซ้อน กำหนดไว้ไม่เกิน 30 วัน หรืออาจมีการกำหนดระยะเวลาเป็นระยะเวลาอื่นได้ แต่ต้องมีเหตุผลอันสมควรที่สามารถรับฟังได้

นอกจากนี้ ยังกำหนดประเด็นเรื่องการนับระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้าที่จะต้องเริ่มต้นนับตั้งแต่วันส่งมอบสินค้าหรือให้บริการที่มีความถูกต้องครบถ้วน หรือในกรณีฝากขาย (Consignment) ต้องนับระยะเวลาดังตั้งแต่วันที่ขายสินค้าครบตามจำนวนหรืออัตราที่ตกลงกัน

ซึ่งหากผู้ประกอบการมีพฤติกรรมทางการค้าที่เข้าข่ายเป็นการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม อาจเข้าข่ายเป็นการกระทำความผิดตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 จะต้องรับผิดในความผิดทางปกครอง ในอัตราค่าปรับไม่เกินร้อยละ 10 ของรายได้ในปีที่กระทำความผิด

การออกมาตรการดังกล่าวจะทำให้สินเชื่อการค้าที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการต่อรองของผู้ประกอบการรายใหญ่ ถูกเปลี่ยนสถานะให้เป็นเครื่องมือที่สร้างสมดุลในการดำเนินธุรกิจ ช่วยเสริมสภาพคล่อง เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และทำให้ผู้ประกอบการ SMEs ได้มีโอกาสในการพัฒนาต่อยอดธุรกิจให้สามารถแข่งขันกับผู้ประกอบการรายใหญ่ ได้อย่างเท่าเทียม ซึ่งบทบาทหน้าที่ในระยะยาวคือปล่อยให้การแข่งขันเป็นไปตามกลไกและเครื่องมือของตลาด พร้อมทั้งติดตามดูแลรักษาบรรยากาศของการแข่งขันให้เกิดความสมดุล เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ขจัดการผูกขาด และเพิ่มโอกาสในการเข้าสู่ตลาดของผู้ประกอบการรายใหม่ต่อไป